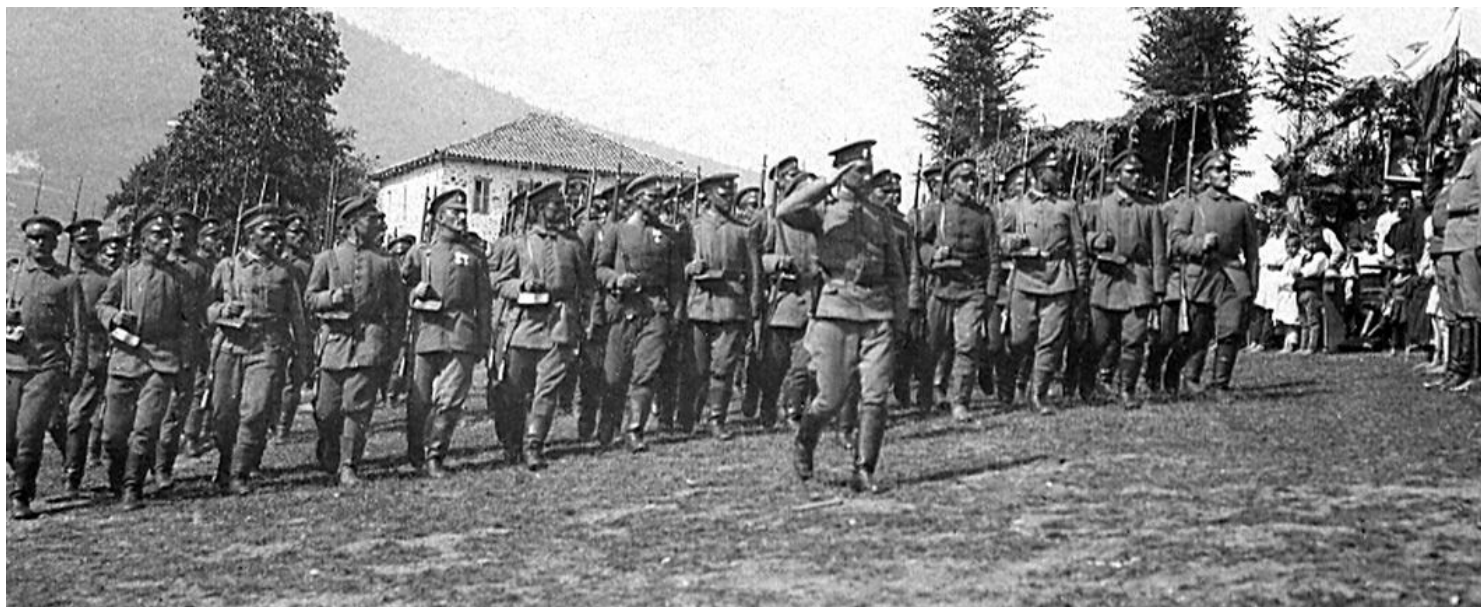

Написано от ivailo

Неделя, 02 Март 2014 16:04

За Трети пехотен Бдински полк може да се говори единствено в минало време, днес той не съществува. Бдинци имат славна история и тя не бива да бъде забравяна, за тях са написани много страници, има много архивни документи, има стотици фото снимки, има написани юбилейни вестници, брошури и няколко обемисти книги. Напоследък в "Видин" публикува поредица страници, предстои и написване на нова книга за "Бдинци, лъвовете, титани".

Във Видин има издигнати паметници за бдинските офицери, подофицери и войници по бойните полета на България и там, където храбрите бдинци са защитавали българските национални интереси. И с пълно право може да се каже, че бдинци са достойни наследници на истинските българи.

Поводът за настоящия материал е едно писмо от м. ноември 1931 г. на Видинския окръжен комитет на участващите във войните. Това писмо е отправено до стотици участващи във войните и едно до моя дядо, запазено в семейния ми архив. Ето и текстът на самото писмо от 1931 г.:

Храбри боецо и достоен българино, По желанието на една голяма част от участниците във войните, водени за нашата независимост и реализиране на народните идеали, тук, в града ни, се образува Комитет, който да организира една обща сбирка във Видин, в която да се съберат всички запасни войници, подофицери и войници, участвали във войните през 1885, 1912-1913 и 1915-1918 г. под славните бойни знамена на Трети пехотен Бдински полк.

Целта на тази сбирка е да се постави началото на една традиция, по която ежегодно да се чества паметта на падналите през годините по фронтовите линии и бойните полета воители - герои и по особено тържествен начин да се за твърдят връзките на поколенията, а изживяването съвместно няколко часа да преминат в спомени от славното ни минало.

На 21 ноември 1931 г. на централния площад на победите от 1 ч. вечерта тържествена панихида - помен за загиналите и тържествена заря и факелно шествие, а на 22 ноември - молебен в храм "Свети Димитър", тържествена манифестация и парад по ул. "Александровска" към паметника..., шествие из града, което продължава до казармата при "Баба Вида"...

Написано от ivailo
Неделя, 02 Март 2014 16:04

Поради това, че нашият комитет не разполага с достатъчно средства, кани всички бойци да си донесат в торбичката храна за два дни, без да се стесняват, че тя може да бъде от най-простата. По този начин ще се импровизира една обща народна трапеза, заедно с войниците от гарнизона.□

Скъпи бойни другарю, Страната ни преживява, не по наша вина, тежки дни, създаващи големи грижи всекиму за утрешния ден. Времето лети и отдалечава събитията, станали в историческия ни живот, а заедно с това, посред хаоса от грижи и спомена за славните наши епопеи, творба на високия български дух и делата на героите-титани, почва да избледнява, да се изтрива от народната памет. Трябва ли ний, живите бойци, да оставим да бъдат заличени от забравата толкова славните им дела, в които те сложиха кости? Не, това ние не бива да допуснем. Затова, скъпи боецо, отправяме към теб горещ братски апел, да пожертвате малко време и труд да се явите на повика на бойния военски тръбен зов...□

Елате всички масово, с всичките свои ордени на гърди, за да се наредим за няколко часа само под бойното и дрипаво, но носещо в дрипите си Бдинската слава знаме, което така победоносно сме развявали във Видин и на Сливница, Чаталджа, Люле Бургас, Лозенград, Битоля, Струма, кота 1248, Червената скала, Перистера и пр., и пр. места, където днес гробовете на хиляди герои са отгъкани и скрити в бурени и храсти, а прогнилите им кръстни знакове - отнесени от ветрове и бури...□

Елате масово, за да изразим дълбоката почит към тяхната памет и да изживеем почит към тяхната памет, да възкресим светлите им образи и делата им, за да не бъдат покрити с пепелта на забравата. С това ние ще изпълним само нашия дълг към Отечеството, защото примерът ни ще бъде назидание на градущите поколения, в чиито ръце ще бъдат съдбините на България, знайте, че народ, който не умее да почита героите си, е обречен на робство!□

Впрочем, като ви поздравяваме братски, очакваме, че ще се явите масово в групи, начело със селските музики и народните си певци и свирачи. Сборен пункт - казармата на Бдинци. В казармата могат да преспят и желаещите.□

Забележка: Поканете и доведете всички, които не са получили покана, поради липса на сведения за тях.□

*Председател на комитета на бойците от фронта - Запасен полковник Петър Кръстев.
Секретар: Георги Стефанов, Касиер: Панайот Халачев, Членове: Александър Филипов, Свещеник Петко Коцев, Александър Петров, Вътко Петков, Севастаки Гънзовянов, Моско Аладжем, Младен Бечев, доктор Кохенов, Ставри Виденов.*

За съдържанието на този апел не е необходимо да се прави коментар. Текстът на този призив е толкова пряк и откровен, толкова патриотичен и близък до душите и сърцата на българина... И още нещо, аз няколко пъти показвах и публикувах малка част от това писмо-призив и винаги и всякога хората са били развълнувани от думи като тези: "Храбри боецо и достоен българино!", "Елате под бойното, дрипаво, но носещо в дрипите си Бдинската слава знаме, победоносно развявало се във Видин, Сливница, Чаталджа, Чеган, Струма, кота 1248, Червената стена...", "Елате на бойния призив на бойната тръба, елате с всичките си ордени на гърдите", "елате с торбичка храна, даже от най-простата", "елате със селските музики, народните певци и свирачи", "елате пред паметника, елате в катедралния храм", "елате да вземем участие във възпоменателните тържества - тържественото факелно шествие", "поканете всички, които не са получили

Написано от ivailo
Неделя, 02 Март 2014 16:04

ПИСМОТО" и т. н., и т. н.

Това писмо е писано и подписано от хора, личности, истински граждани, като запасния полковник Петър Кръстев, председател на инициативния комитет и по сетнешния председател на Дружеството на бойците от фронта.

Малцина днес помнят този родолюбив бдинец, този бележит видинлия. Той е инициаторът за построяването на войнишките паметници във Видин и Видинско. Той е авторът на текста на паметника на бдинци: "величието на родината се гради върху костите на ония, които достойно живяха и умряха за нея!" Полковник Костов е написал много статии, брошури, има и книги, писал е и подписвал много писма, едно от които ви показахме и то има огромна стойност, архивно-документална и веднага нека посоча, че това писмо е жив свидетел и отхвърля някои твърдения за първите чествания на Трети пехотен Бдински полк, че това станало през 1937 г., а чествания е имало още през 1931, 1932, 1933 и т. н., и т. н. следващите години до 1945 г. Така че през 2004 година е петнадесетото поредно честване... Но това е само едно напомняне към днешните така наречени "инициативни юбилейни комитети и формации", на днешните доморасли историци, които говорят и пишат и допускат някои неточности...

Но да продължим с онези, които писаха и подписаха писмото през 1931 г. След името на Петър Кръстев четем името на Георги Стефанов - участник по бойните позиции във войните през миналото столетие. Касиерът Панайот Халачев - военен инвалид, дарител на чешмата Чеган, построена пред някогашната Общинска градска баня в градската градина в близост до фонтана. Той е благороден дарител за основаването на сиропиталище - сиротен дом на децата на загиналите по фронтовете техни бащи. В някогашния първи родолюбив Бдински комитет четем имената на Александър Филипов, адвокат, Свещеник Петко Коцев, по-възрастните всички познават кой е поп Петко, родом от Кула, работил всеотдайно всякога и навсякъде за духовното, за културното издигане на Видин и Видинския край. Тук срещаме името на уважаваните видински граждани д-р Кохенов, Вътко Петков, Гънзовянов, Моско Аладжем, търговец, един почетен наш съгражданин, запомнил съм го с неговата месарница, запомнил съм го с проявената от него човечност, когато сред приютените през март 1942 г. в собствения му дом даде подслон на няколко многобройни семейства, спасили се от мътните дунавски води...

Писмото е подписано от Младен Бечев, часовникар, бащата на Сашо Бечев, той бе всеотдаен член на Настоятелството на колхозачното дружество "Стрела". В този комитет е подписал писмото и Ставри Виденов, известен видинлия, чиновник и общественик.

// Много са неизвестните и малко известни личности и събития, свързани с историята на Трети пехотен Бдински полк. Редно е да си припомним за някои от тях, като прелистим отново старите видински хроники, поизтърсим от праха на забравата ценните стари книги и архивни документи. Нека погледнем старите снимки, направени от военните фотографи, такива са били Петър Бръснарев, Генади Грамадски, нека си припомним за авторите на марша на Бдинци - Руси Коджаманов, Бони Кирчев, написали музиката, а текстът на песента е на гимназиалния учител Тодор Попов. Нека погледнем и фронтовите рисунки на Васил Атанасов и Тихомир Коджаманов, учители от видинската гимназия... Да си спомним имената на капелмайсторите на Бдинския полк -

Написано от ivailo
Неделя, 02 Март 2014 16:04

баща и син Михайлови, Обретенов и да не забравяме бай Георги Нейков (Юнака), родственика на Корнелия и Андрей Пантеви. За този човек трябва да бъде издигнат паметник, защото той има най-големите заслуги за развитието на спорта във Видин и Видинско. Да си припомним и за полковник Рашко Бораджиев, радетел за развитието на плувния и гребния спорт. Някога най-добрите лекоатлети са били войниците, имало и военен футболен клуб. Да не забравяме, че днешната Художествена галерия във Видин, старото Офицерско събрание, военният клуб е открит и осветен през 1893 г., само една година след построяването на театър "Вида". След няколко години в архитектурния ансамбъл на площада на града ни се появява и подофицерският дом, намиращ се и до ден днешен там, на ъгъла, между Съдебната палата и сградата на кметството и Общинския съвет.

Площад "Бдинци", централният видински площад, така е назован в новото време (от петнадесетина години*) известният преди площад "Димитър Благоев", преименуван от кръщелното си име "Площад на победите" и нека да се знае, че това сполучливо преименуване бе възприето от една специализирана комисия. Предложението бе дадено от н. с. Ана Йоцова, бивш директор на Видинския исторически музей.

Христо Лишков - Из старите видински хроники